

Agendapunt 7

Selectie gebieden maatregelen moerasvogels 2022 - 2025

I. NOTITIE STAND VAN ZAKEN

Voor RG, datum: 10 maart 2022

Voor SG, datum: 30 maart 2022

Naam opsteller/ functie: Renier Koenraadt, projectleider

II. GEVRAAGD BESLUIT STUURGROEP/REGIEGROEP

- (1) Kennis te nemen van maatregelen in het centrale deel van Hollands Ankeveen, Kortenhoeft West en Loosdrechtse Plassen voor uitvoering in de periode 2022 - 2025.
 - (2) Communicatie te starten over de keuze om de maatregelen in deze gebieden in de periode 2022 – 2025 uit te voeren.
-

III. KERN VAN DE ZAAK

Op basis van de uitgevoerde verkenning, heeft de stuurgroep op 4 oktober j.l. besloten een planuitwerking te starten voor maatregelen voor moerasvogels in Stichts Ankeveen, het centrale deel van Hollands Ankeveen West, Kortenhoeft west, Loenderveense Plas en/of Loosdrechtse Plassen. De beslisinformatie voor het besluit van de stuurgroep omvatte o.a. een samenvatting van de resultaten van de uitgevoerde verkenning, een plan van aanpak, een scopeformulier, een kostenraming, een planning en een overzicht met onzekerheden en risico's. Deze informatie is opgesteld in overleg met gemeente Wijdemeren, Vereniging Natuurmonumenten, Waternet en provincie Noord-Holland en in de Regiegroep voorzien van een positief advies.

In de voorliggende notitie wordt de keuze gemotiveerd welke gebieden van de vijf bovengenoemde gebieden voor de korte termijn (2022 – 2025) verder worden uitgewerkt. Voor deze gebieden worden conditionerende onderzoeken uitgevoerd, definitieve ontwerpen opgesteld en vergunningen en ontheffingen aangevraagd. Andere gebieden blijven in beeld voor de periode erna.

IV. EERDERE BESLUITVORMING EN RELEVANTE KADERS

Besluitvorming d.d. 4 oktober 2021

- 1) Akkoord met het starten van de planuitwerking ten behoeve van maatregelen voor moerasvogels in Stichts Ankeveen, het centrale deel van Hollands Ankeveen West, Kortenhoeft west, Loenderveense Plas en/of Loosdrechtse Plassen, dit afhankelijk van de resultaten van een pilot die Natuurmonumenten momenteel uitvoert in Kortenhoeft en de te verwachten beheerbaarheid van gebieden;
- 2) Akkoord met de scope van de planuitwerking;

- 3) Akkoord gaan met het vrijmaken van een budget van € 422.500,00 excl. BTW voor de planuitwerking en vergunningaanvraag;
- 4) Akkoord gaan met de communicatie over genomen besluiten middels een nieuwsbrief.

Relevante kaders

Wet natuurbescherming (bescherming van Natura 2000-gebieden)
 Gebiedsakkoord OVP

V. TOELICHTING STAND VAN ZAKEN

Doelen van maatregelen voor moerasvogels

Voor de broedvogels roerdomp, woudaap, grote karekiet, porseleinhoen en zwarte stern zijn maatregelen nodig om het leefgebied uit te breiden. Dit omdat de huidige populaties van deze soorten (veel) lager zijn dan de instandhoudingsdoelen voor deze soorten. Hoewel de populatieomvang van de purperreiger net op het instandhoudingsdoel zit, is het ook wenselijk voor deze soort maatregelen te nemen om het leefgebied te vergroten. Er is namelijk maar 1 purperreigerkolonie binnen de Oostelijke Vechtplassen aanwezig, hetgeen de soort te kwetsbaar maakt. In tabel 1 is een overzicht gegeven van de recente aantallen en de opgave voor de genoemde vogelsoorten.

Tabel 1. Recente aantallen broedparen en instandhoudingsdoelstelling moerasvogelsoorten waarvoor maatregelen uitgevoerd dienen te worden (bron: N2000-beheerplan Oostelijke Vechtplassen).

soort	doel (broedparen)	opgave (broedparen)	recente tellingen ¹					gemiddelde 2015-2019
			2015	2016	2017	2018	2019	
roerdomp	5	1	6	2	2	4	8	2-4
Woudaap ³	10	10	0	1	0	?	?	1-2
purperreiger	50	0 (1 kolonie ²)	52	71	62	65	63	62
porseleinhoen	8	5	4	3	1	3	4	3
zwarte stern	110	80	45	41	29	20	16	30
grote karekiet	50	38	12	14	13	12	11	12

¹ Gegevens Netwerk Ecologische Monitoring (Sovon, RWS, CBS, provincies). Het gemiddelde is naar beneden afgerond.

² Voor purperreiger is er feitelijk geen opgave, maar een extra kolonie is wel wenselijk. Aantallen worden daarom niet genoemd.

³ Bij woudaap is het aantal in 2018 onbekend. In 2019 was er tenminste één territorium aanwezig volgens Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.

Nadere afweging gebieden

In bijlage 1 zijn de vijf bovengenoemde gebieden nader beschouwd. Dat is gebeurd op basis van uitvoerbaarheid, risico's, beheerbaarheid en doelbereik. De uitkomsten zijn samengevat in tabel 2.

Tabel 2. Samenvatting criteria selectie deelgebieden (groen is gunstig, geel is neutraal/onzeker en rood is ongunstig)

Deelgebied	Uitvoerbaarheid	Beheerbaarheid	Risico's
Centrale deel Hollands Ankeveen			
Herstel moeras op legakker			
Optimaliseren hakhoutbeheer			
Aanleg nieuwe legakker			
Herstel ondergedoken legakkers			
Verbeteren waterkwaliteit			
Stichts Ankeveen			
Herstel moeras			

Deelgebied	Uitvoerbaarheid	Beheerbaarheid	Risico's
<i>Optimaliseren hakhoutbeheer</i>			
Kortenhoef West			
Loosdrechtse Plassen			
Loenderveense Plas			

Op basis van bijlage 1 worden de volgende keuzes gemaakt:

Centrale deel Hollands Ankeveen

Aanvankelijk was het de bedoeling om hier moeras op legakkers ter realiseren, maar het verwijderen van stobben kan ten koste gaan van de stabiliteit van de legakkers. In plaats daarvan worden de legakkers opgeschoond en wordt het hakhoutbeheer aangepast om verruiging van de legakkers tegen te gaan en rietvegetaties op en langs de legakker te stimuleren. Ook wordt een nieuwe legakker aangelegd, zodat de noordelijk gelegen legakkers beschermd worden en een bijdrage wordt geleverd aan behoud en versterking van het cultuurhistorische patroon van de Ankeveense Plassen. Verder wordt een pilot gedaan om te bezien of ondergedoken legakkers kunnen worden hersteld. Ook wordt aangesloten op de waterkwaliteitsmaatregelen van waterschap AGV (afkoppelen voedselrijk water van aanliggende landbouwgebieden) en worden aanvullend in het gebied maatregelen genomen om de waterkwaliteit te verbeteren..

Stichts Ankeveen

De uitvoerbaarheid en beheerbaarheid bij de omvorming naar moeras is een zeer onzekere factor. Omdat er sprake is van een vast peil, is de kans aanwezig dat de kragge bij het verwijderen van het bos opdrijft en er droog rietland ontstaat. Effecten van aanvullende maatregelen als plaggen en het op rillen leggen van plagsel zijn onzeker. Nadeel van droog rietland is dat bos snel weer zal opslaan, waardoor de beheerinspanning – ook vanwege de beperkte toegankelijkheid van het terrein – zeer groot zal zijn. Daarom worden eerst de resultaten van een pilot in Kortenhoef West afgewacht en later bezien of deze maatregel uitvoerbaar is. Voorlopig worden er geen maatregelen voorzien in Stichts Ankeveen.

Kortenhoef West

In dit gebied is de oppervlakte en dichtheid van het bos geringer dan in het centrale deel van Hollands Ankeveen. Ook omdat een groot deel al bestaat uit moeras of hakhout, wordt de uitvoerbaarheid en beheerbaarheid van de maatregelen positiever ingeschat. Ook heeft het gebied meer potentie vanwege de gunstige ligging naast de Horstermeerpolder, de aanwezigheid van relatief veel en goed waterriet en een goede waterkwaliteit. Het wegfreen van stobben uit legakkers is waarschijnlijk beter mogelijk omdat de legakkers steviger zijn. Gezien de beschutte ligging, kunnen petgaten ook beter hersteld worden. Daarom wordt het landschap op grotere oppervlakten hersteld, dan voorgesteld in het eindrapport van de verkenning.

Loenderveense Plas

Langs de Bloklaan en de Veendijk worden oevers beschermd. Om de kansen voor waterriet te vergroten, voorziet het principeprofiel voor de oeverbescherming in de aanplant van rietpollen. Waternet (gemeente Amsterdam) is geen voorstander van verdergaande maatregelen omdat de Loenderveense Plas al in een behoorlijk goede staat voor moerasvogels verkeert. Waternet (gemeente Amsterdam) heeft al meerdere ganzenrasters geplaatst, 40 vlotjes voor de zwarte stern uitgezet en er wordt aan ganzenbeheer gedaan. Bij de Bloklaan is de situatie voor moerasvogels niet ideaal is vanwege de drukke weg en de matige kwaliteit van het achterland. Nog bredere rietoeveren dan de huidige brengen het risico met zich mee dat meer beschermde soorten door het zeer dicht

langsrijdende verkeer worden gedood. Extra maatregelen voor moerasvogels leveren dan een relatief beperkte bijdrage aan het doelbereik. Daarom wordt volstaan met de aanplant van rietpollen in combinatie met de oeverbescherming.

Loosdrechtse Plassen

Maatregelen voor moerasvogels bij de eilanden Markus Pos, Sep B, Geitenkaai, Meent en Weer zijn interessant voor de grote karekiet. Maatregelen dicht langs de bestaande beschoeiing zijn prima te treffen zonder dat de recreatie daarvan hinder ondervindt. Bij de Wastobbe wordt afgezien van maatregelen vanwege de grote drukte met bootjes en vaarbewegingen op deze populaire watersportlocatie. Wel wordt bezien of een strook van vijf meter uit de oever vrij gemaakt kan worden van bos en hout. De aanwezige rietoevers blijven verder onaangetast. Doordat er meer licht in het water komt, kan waterriet zich beter uitbreiden.

Selectie gebieden voor uitvoering in de periode 2022 - 2025

Op basis van de bovenstaande afwegingen is ervoor gekozen om de maatregelen in *het centrale deel van Hollands Ankeveen, Kortenhoef West en Loosdrechtse Plassen* verder uit te werken. Voor deze gebieden worden conditionerende onderzoeken uitgevoerd, definitieve ontwerpen opgesteld en vergunningen en ontheffingen aangevraagd. Voor de uitvoering van maatregelen in deze gebieden geldt een taakstellend budget (zie II). Dit leidt (afhankelijk van het wel of niet meerekenen van de bijvangst van andere projecten) tot het volgende doelbereik:

Tabel 3. *Indicatie doelbereik maatregelen voor moerasvogels (percentages t.o.v. kolom 2 tabel 1)*

Maatregelen	Roerdomp	Woudaap	Porseleinhoen	Grote karekiet	Zwarte stern	Purperreiger
Centraal deel Hollands Ankeveen		0 tot 30%		5 tot 10%	25 tot 50%	1 kolonie
Kortenhoef West	20 tot 40%	0 tot 20%	0-25%	0 tot 10%	25 tot 50%	
Loosdrechtse Plassen		0 tot 10%		20 tot 30%		
De Put**	20%	0 tot 10%	10 tot 30%	0 tot 5%		
Polder Achteraf**	40%	0 tot 20%	10 tot 20%	0 tot 5%	1 kolonie	
Bijvangst andere gebieden*	75 tot 100%	0 tot 30%	35%	45%		80 tot 100%
Totaal (bandbreedte met en zonder bijvangst)	100%	20 tot 100%	55 tot 100%	70 tot 100%	50 tot 100%	100%

* Doelbereik a.g.v. en van aanvullende natuurherstelmaatregelen, zoals natuurontwikkeling in het Utrechtse deel van de Oostelijke Vechtplassen (uitgevoerd/in uitvoering), de Bethunepolder (uitgevoerd), de Horstermeerpolder (in voorbereiding) en de plaatsing van ganzenrasters (uitgevoerd).

** Maatregelen in De Put en Polder Achteraf worden uitgevoerd in het kader van de regeling Versneld Natuurherstel van LNV

De maatregelen in De Put en de Horstermeer kunnen ook een positief effect hebben voor de purperreiger. Hoewel de populatieomvang van de purperreiger net op het instandhoudingsdoel zit, is het ook wenselijk voor deze soort maatregelen te nemen om het leefgebied te vergroten.

De stuurgroep OVP heeft opdracht gegeven om tijdens de eerste planperiode van het N2000-beheerplan de vogelaantallen te monitoren en regelmatig de balans op te maken en te bezien of en welke maatregelen nog meer nodig zijn om de N2000-instandhoudingsdoelen te behalen. Dat gebeurt als onderdeel van het N2000-beheerplan en de jaarlijkse vogeltellingen. Voor de periode na 2025 blijven daarom ook de andere deelgebieden in de OVP in beeld.

VI. CONSEQUENTIES VAN DE BESLUITVORMING VOOR - EN RAAKVLAK MET - ANDERE PROJECTEN UIT HET GEBIEDSAKKOORD

De maatregelen voor moerasvogels zijn gepland op terreinen van Natuurmonumenten en van overheden, niet op terreinen van particulieren. Er zijn o.a. raakvlakken met:

- Het baggeren van en aanpak zwevend slib in de Loosdrechtse Plassen (project 1.7)
- Het realiseren van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, project 2.1)
- Het verbeteren van de waterkwaliteit (project 2.3)
- Het aanleggen van nieuwe habitat voor moerasvogels op privaat eigendom (project 2.4.1)
- Het realiseren en verjonging van de mesotrofe verlanding (project 2.4.4)
- Het voeren van populatiebeheer voor ganzen (project 2.5.1)
- Het treffen van noodmaatregelen tegen ganzenvraat ten behoeve van grote karekiet (project 2.5.2)
- Exotenbeheer

Hierover vindt binnen het programma OVP afstemming plaats met de projectleiders van deze projecten.

VII. COMMUNICATIEVE CONSEQUENTIES VAN DE BESLUITVORMING

- a/ Over de keuze voor drie van de vijf gebieden wordt gecommuniceerd. Zo weten omwonenden en andere belanghebbenden in welke gebieden in de periode 2022 – 2025 maatregelen worden uitgevoerd en welke gebieden in beeld blijven voor de periode erna.
- b/ We communiceren het besluit via het nieuwsbericht dat we online plaatsen direct na afloop van de stuurgroep op website en sociale media, we actualiseren de projectpagina op www.vechtplassen.nl en we nemen het bericht mee in de nieuwsbrief van Oostelijke Vechtplassen.

VIII. FINANCIËLE CONSEQUENTIES VAN DE BESLUITVORMING

Voor de planuitwerkingsfase en de uitvoering van maatregelen in het centrale deel van Hollands Ankeveen, Kortenhoef West en Loosdrechtse Plassen geldt een taakstellend budget¹ dat bestaat uit:

- a) € 1,63 mln incl. BTW, die nog resteert van het oorspronkelijke budget (€ 2,6 mln) na aftrek van de kosten voor de uitgevoerde verkenning en (een gedeelte van) de aankoop van de Nieuwe Polderplas;
- b) € 2,9 mln incl. BTW vanuit de Regeling specifieke uitkering Uitvoeringsprogramma Natuur (SPUK) mits alle bestuurlijke verplichtingen voor de realisatie van maatregelen uiterlijk in 2023 worden aangegaan.

¹ In de planuitwerkingsfase wordt in overleg met Natuurmonumenten onderzocht of fiscaal voordeel is te behalen door het tijdelijk vestigen van een zakelijk recht op de terreinen waar maatregelen worden getroffen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van ervaringen die in de provincie Zuid-Holland zijn opgedaan.

Adviesbureau BWZ Ingenieurs schat de kosten voor maatregelen in het centrale deel van Hollands Ankeveen West, Kortenhoef west en Loosdrechtse Plassen op € 4,6 mln incl. BTW.

- Centrale deel van Hollands Ankeveen West: € 2,1 mln incl. BTW plus € 650.000 incl. BTW voor een laad- en loswal
- Kortenhoef west: € 750.000 incl. BTW
- Loosdrechtse Plassen: € 1,15 mln incl. BTW

De bovengenoemde kosten passen net niet binnen het taakstellende budget en zijn exclusief de kosten voor nabeheer² in de beheerplanperiode 2022 –2028. Om het (beperkte) tekort op te lossen, kent de komende planuitwerking daarom drie uitdagingen, te weten:

- het zoeken naar besparingen op de realisatiekosten binnen de drie deelgebieden;
- het onderzoeken van kosteneffectieve oplossingen voor lokaal verondiepen;
- het heroverwegen van de aanschaf van de Nieuwe Polderplas ten laste van het budget voor maatregelen voor moerasvogels, aangezien daar in de periode 2022 – 2025 geen maatregelen zijn voorzien.

IX. CONSEQUENTIES VAN DE BESLUITVORMING VOOR DE HAALBAARHEID VAN HET PROJECT

Kennisname door de SG en brede communicatie draagt bij aan bekendheid en vergroot draagvlak in het gebied om de verdere planuitwerking zorgvuldig op te starten en te doorlopen.

X. VERVOLGSTAPPEN NA BESLUITVORMING

Voor de planuitwerking is een gedetailleerde planning opgesteld met een kritiek pad en drie mijlpalen (zie bijlage 2), te weten:

- Start werkzaamheden adviesbureau: uiterlijk 2 mei 2022
- Aanvraag vergunningen en ontheffingen: uiterlijk 7 december 2022
- Gunning realisatie: uiterlijk 4 juli 2023
- Start realisatie: uiterlijk 15 juli 2023
- Oplevering realisatie: uiterlijk 15 maart 2025

In deze planning is nog geen rekening gehouden met beroepsprocedures, wel met inspraak en bezwarenprocedures. Leidend voor de planning is dat uitvoeringsbesluiten voor de maatregelen in de drie deelgebieden uiterlijk in 2023 verplicht moeten zijn op grond van/vanwege de eisen uit het Programma Natuur. De realisatie dient uiterlijk 15 maart 2025 te worden afgerond. Lukt dat niet, dan komt € 2,9 mln incl. BTW aan subsidie mogelijk te vervallen.

² De beheerkosten na het treffen van maatregelen in het centrale deel van Hollands Ankeveen, Kortenhoef West en Loosdrechtse Plassen, worden deels gedekt vanuit reguliere budgetten (voor terreinen van overheden) en deels met subsidie Natuurbeheer (SNL-subsidie). Gezien de beperkte mogelijkheden voor een flexibeler peil, is intensiever beheer nodig om de opslag van bomen te voorkomen. Daarom kan de subsidie aangevuld worden vanuit de subsidieregeling Natuurherstelmaatregelen 2.0. De komende jaren maken Natuurmonumenten en de provincie Noord-Holland hierover afspraken. In de periode 2022 – 2025 komen deze extra beheerkosten als 'nabeheer' ten laste van het realisatiebudget.

XI. VOORBESPROKEN/ AFGESTEMD MET

Kernteam met vertegenwoordigers van de gemeente Wijdereen, provincie Noord-Holland, Vereniging Natuurmonumenten, AGV en gemeente Amsterdam.

XII. BIJLAGEN

Must-have

N.v.t.

Ter informatie

Bijlage 1: Afwegingen per deelgebied

Bijlage 2: Voorlopige planning planuitwerking

Bijlage 1: Afwegingen per deelgebied

Op basis van de uitgevoerde verkenning, heeft de stuurgroep voor de OVP d.d. 4 oktober j.l. besloten om een planuitwerking te starten voor maatregelen voor moerasvogels in Stichts Ankeveen, het centrale deel van Hollands Ankeveen West, Kortenhoef west, Loenderveense Plas en/of Loosdrechtse Plassen. Bij aanvang van de planuitwerking is een definitieve keuze gemaakt welke gebieden voor de korte termijn (2022 – 2025) verder worden uitgewerkt en welke in beeld blijven voor de periode erna. Deze bijlage bevat daarvoor de beslisinformatie.

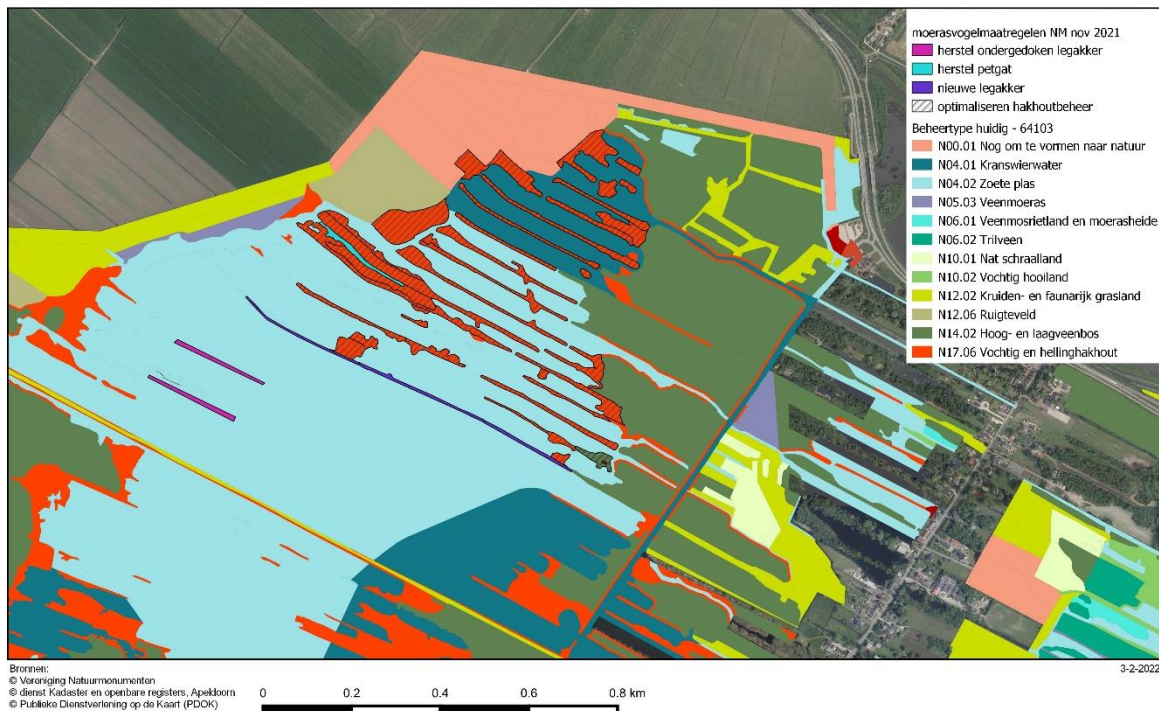
Centraal deel van Hollands Ankeveen West

In het centrale deel van Hollands Ankeveen zijn de volgende maatregelen afgewogen:

- herstel moeras op legakker;
- optimaliseren hakhoutbeheer;
- aanleg nieuwe legakker;
- herstel ondergedoken legakkers;
- verbeteren waterkwaliteit.

a. Herstel moeras op legakkers:

- Het voorgestelde herstel van moeras op de bestaande legakkers wordt als erg risicovol gezien. Bij het uitfrezen van de wortels in de bestaande legakkers bestaat de kans dat de resterende wortels wegrotten en daardoor de stabiliteit van de legakkers in gevaar komt. Hierdoor worden zowel natuurdoelen als cultuurhistorische waarden bedreigd.
- De beheerbaarheid na het omvormen van grotere oppervlaktes hakhout/moerasbos naar moeras is onzeker. De resultaten van de pilot in Kortenhoef-west worden afgewacht, maar vooralsnog wordt hier niet voor gekozen.

Figuur 1. Afgewogen maatregelen centraal deel Hollands Ankeveen (aanleg dynamisch moeras valt buiten de scope van de planuitwerking)

b. Optimaliseren hakhoutbeheer op legakkers

- Alternatief voor het omzetten van bos naar moeras is de stobben niet te verwijderen, maar de legakkers wel op te knappen. Dat wil zeggen afzetten hakhout en opknappen legakkers door het verwijderen achtergebleven takhout. Hierdoor wordt de optredende verruiging van de legakkers tegengegaan en kunnen rietvegetaties zich op en langs de legakker (waterriet) beter ontwikkelen. Plaatselijk kunnen petgaten worden hersteld voor de groei van waterriet. Het beheer van het moeras zal vervolgens bestaan uit het eens in de 3 jaar afzetten van de stobben en het afvoeren van het takhout. Langs de legakkers zal op de plekken met meeste potentie ganzenraster worden geplaatst. Openheid wordt gecreëerd voor zwarte stern. Het afvoeren van takhout draagt tevens bij aan de verbetering van de waterkwaliteit in Hollands Ankeveen.
- Het westelijke beboste deel wordt niet omgezet naar moeras. Wel wordt het takhout afgevoerd. Verder wordt het huidige beheer voortgezet.

Randvoorwaarden optimaliseren hakhout op legakkers: afvoermogelijkheden takhout (aanlegplaats, beheerpad).

c. Aanleg nieuwe legakker

De aanleg van een nieuwe legakker biedt voldoende bescherming voor de noordelijk gelegen legakkers en draagt daarmee bij aan het behoud en versterken van het cultuurhistorische patroon van de Ankeveense Plassen. De uitvoerbaarheid lijkt goed (ervaringen SBB molenpolder), de beheerbaarheid ook. Wel zijn ganzenrasters nodig, zowel op als langs de legakker. De legakker draagt daarmee bij aan de ontwikkeling van waterrietvegetaties. NB: het gebruik van stobben in de legakker (figuur 2) zoals voorgesteld door BWZ, brengt risico's met zich mee voor de beheerbaarheid en wordt daarom niet toegepast. Ook het gebruik van stortstenen zal niet worden overgenomen.

Figuur 2: Voorstel aanleg nieuwe legakker

Randvoorwaarden aanleg nieuwe legakker: Ervaringen techniek Staatsbosbeheer ook relevant voor Hollands Ankeveen. Legakkers liggen meer op de wind.

d. Herstel ondergedoken legakkers:

De uitvoerbaarheid van deze maatregel is onzeker. Is ontwikkeling van waterriet mogelijk? Is er een goede techniek beschikbaar? Voorgesteld wordt om op 1-2 ondergedoken legakkers een pilot uit te voeren om te bezien of deze maatregel grootschaliger kan worden toegepast en bijdraagt aan de ontwikkeling van waterrietvegetaties en de bescherming van drijfbladvegetaties (foerageergebied zwarte stern). Aanvullend beheer is waarschijnlijk niet nodig, ganzenrasters wel. Het verwerken van stortsteen is onwenselijk.

e. Verbeteren waterkwaliteit

Verbeteren van de waterkwaliteit draagt bij aan het succes van moerasvogels in Hollands Ankeveen. Naast maatregelen als het verwijderen van takhout van de legakkers en de maatregelen die door waterschap AGV genomen worden (afkoppelen voedselrijk water van aanliggende landbouwgebieden) kan de waterkwaliteit verbeterd worden door de aanleg van een verlengde aanvoerrote. Daarmee vermindert de invloed van inlaatwater aan de achterkant van het systeem en ontstaan waardevolle gradiënten in waterkwaliteit. Dit voorstel moet nader uitgewerkt worden.

Randvoorwaarden verbeteren waterkwaliteit: goede afstemming met ijsclub.

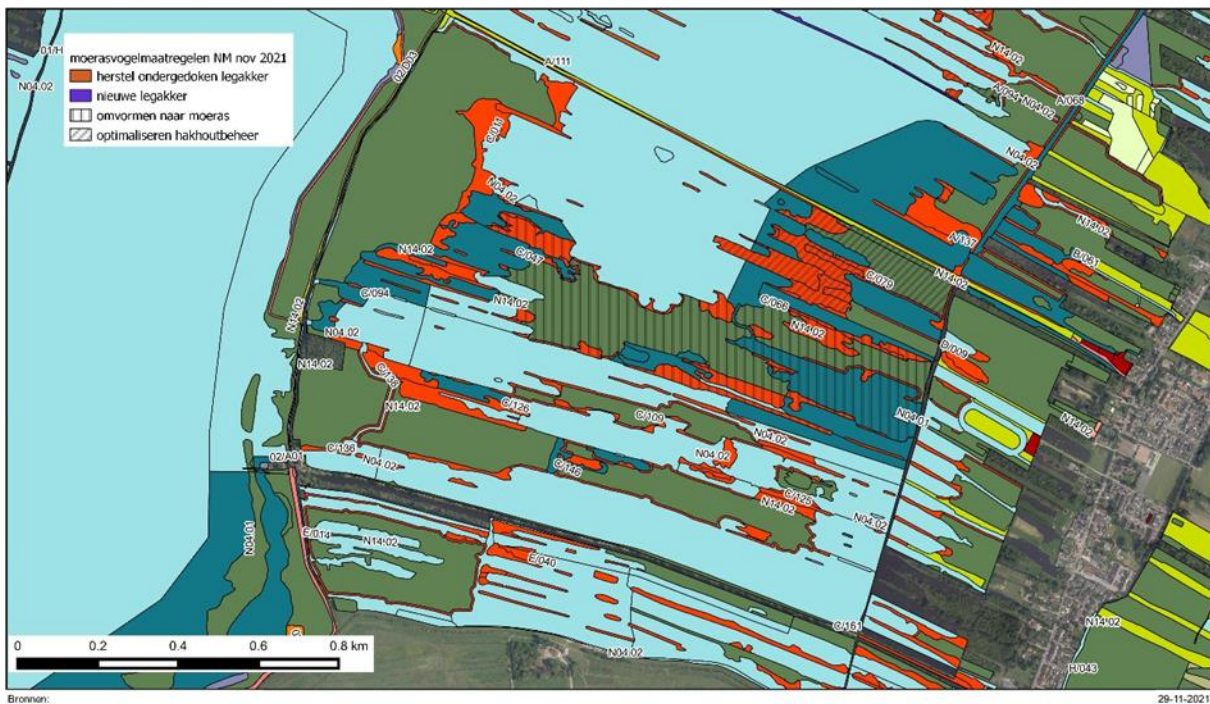
Stichts Ankeveen

In het centrale deel van Hollands Ankeveen zijn de volgende maatregelen afgewogen:

- a. herstel moeras op legakker;
- b. optimaliseren hakhoutbeheer.

a. Herstel moeras op legakker

Ook in Stichts Ankeveen stelde BWZ voor moeras te herstellen in het centrale deel. Hier bestaat echter een groter deel (ca 18 ha) van het gebied uit aaneengesloten bos op de verlandingen tussen de legakkers. De uitvoerbaarheid en beheerbaarheid bij de omvorming naar moeras is een zeer onzekere factor. Omdat er sprake is van een vast peil, kan bij het verwijderen van het bos droog rietland ontstaan omdat de kragge mogelijk opdrijft. Het benodigde nat rietland zal naar verwachting dan niet of onvoldoende ontstaan. Ook het effect van aanvullende maatregelen zoals plaggen en het op rillen leggen van plagsel is onzeker. Op het droge rietland kan snel weer veel bos opslaan, waardoor de beheerinspanning zeer groot zal worden, terwijl het terrein moeilijk toegankelijk is. Aanvullend op deze maatregelen zouden ondergedoken legakkers hersteld kunnen worden, maar dat is alleen zinvol bij een geslaagde pilot in Hollands Ankeveen.

Figuur 3. Afgewogen maatregelen Stichts Ankeveen

Randvoorwaarden: goede resultaten bij de uitvoer van de pilot in Kortenhoef-west (realisatie nat rietland en goed beheerbaar), uitvoer van maatregelen in noordelijke deel. Afvoermogelijkheden takhout (aanlegplaats, beheerpad).

b. Optimaliseren hakhoutbeheer

Het noordelijke deel grenzend aan de Dammerkade wordt al voor een groot deel beheerd als hakhout. Natuurmonumenten ziet hier kansen voor optimalisatie en uitbreiding van hakhoutbeheer; verwijderen opgehoopt takhout, tegengaan verruiging, intensiveren hakhoutbeheer (3-jarige cyclus) en afvoeren takhout. Hiermee wordt openheid gebied behouden, aansluitend aan Hollands Ankeveen en landschappelijk zicht op plas groter. Dit heeft betrekking op ca 6 ha.

Randvoorwaarden optimaliseren hakhoutbeheer: aanlegplaats, beheerpad)

Kortenhoef West

Voor de Kortenhoefse plassen zijn enkel maatregelen afgewogen voor herstel van het moeras, net als in Stichts Ankeveen. De oppervlakte bos en vooral de dichtheid van bosopslag is in dit gebied echter veel geringer. Een groot deel bestaat al uit moeras of hakhout. De uitvoerbaarheid en beheerbaarheid van de maatregelen wordt daardoor hoger ingeschat dan in Stichts Ankeveen. Of op de smalle legakkers stobben weggefreest kunnen worden, moet nader bepaald worden. Intensivering van het hakhout is het alternatief. De potentie voor moerasvogels wordt in dit gebied hoog ingeschat, door de ligging naast de Horstermeerpolder (grote aaneengesloten oppervlakte), de aanwezigheid van relatief veel en goed waterriet en een goede waterkwaliteit. Bij een meer open karakter van het gebied ontstaat een geschikt broedgebied voor de zwarte stern.

Figuur 4. Afgewogen maatregelen voor Kortenhoef West

Er lijken ook goede potenties in het noordelijke deel van het gebied. Dit gebied is in het laatste concept van BWZ afgevallen, maar heeft hoge potentie. Met name op de aanwezige legakkers is bosopslag aanwezig en in veel beperktere mate tussen de legakkers (geringe dichtheid bosopslag). Hier is nog veel nat rietland aanwezig met goede potenties voor roerdomp als het open karakter van het gebied hersteld wordt. Welke uitvoeringsmethode hier het beste is, moet nog nader bepaald worden. Mogelijk is hier wegvrezen van stobben uit legakkers wel mogelijk in verband met grotere stevigheid van de legakkers en een meer beschutte ligging en kunnen plaatselijk petgaten hersteld worden. Mogelijkheden voor benutting van kwelwater uit Anko gemaal, voor defosfatering, moet nader onderzocht worden.

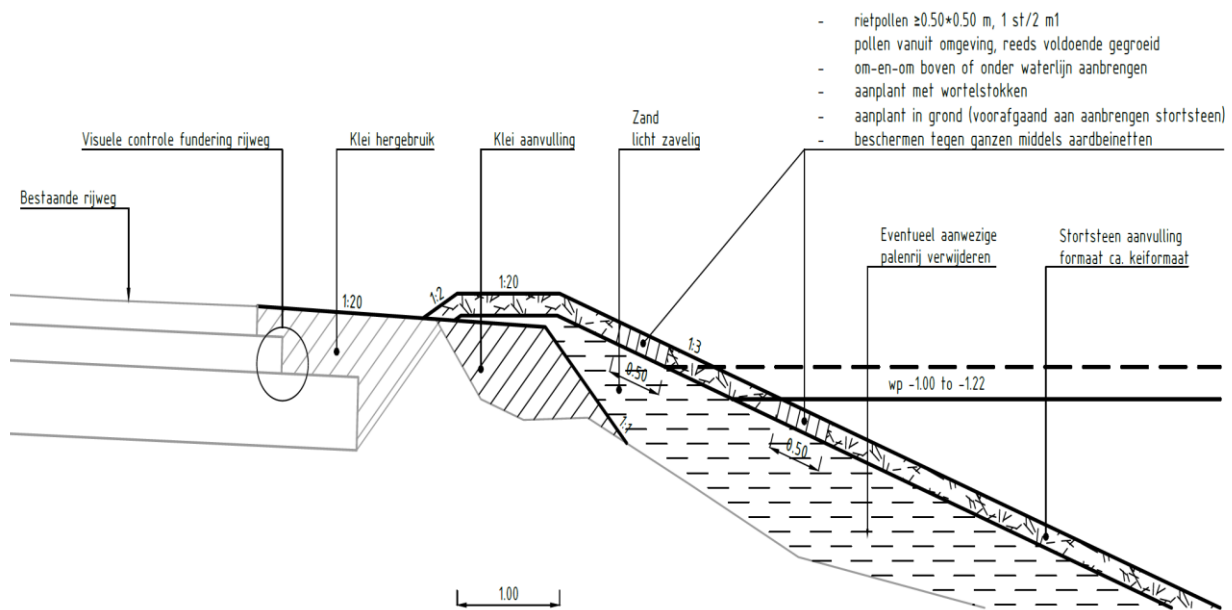
Randvoorwaarden: goede afstemming met bewoners Horstermeer, goede resultaten pilot mbt uitvoerbaarheid en beheerbaarheid, hoge beheerkosten.

Loenderveense Plas

Op dit moment is in een strook langs de Bloklaan en de Veendijk voor het grootste deel geen riet aanwezig. Provincie Noord-Holland beschermt de oevers volgens een principeprofiel (zie figuur 5). Daarin is ook de aanplant van rietpollen voor moerasvogels opgenomen. Waternet (gemeente Amsterdam) is geen voorstander van verdergaande maatregelen, omdat:

- de terreinen van de gemeente Amsterdam in de Loenderveense Plas (westzijde) al in een behoorlijk goede staat voor moerasvogels verkeren: Op het vestigingsterrein van Waternet (gemeente Amsterdam) zijn al meerdere ganzenrasters geplaatst en er wordt aan ganzenbeheer gedaan d.m.v. verwijderen legsels en verjagen in bepaalde periodes. Extra maatregelen voor moerasvogels zijn hier dus niet nodig.
- er géén KRW-maatregel is gepland om bredere rietoevers te realiseren in de Loenderveense Plas: Voor het realiseren van de KRW-doelen is de huidige of gerenoveerde oever met het bijbehorende beheer afdoende. Extra rietoevers dragen dus niet bij aan de KRW-doelstellingen (maar kwaad kan het nooit). Een groot deel van de maatregelen elders is wel onderdeel van het KRW-maatregelenpakket en draagt wel bij aan de KRW-doelen. Vanuit de KRW is het daarom wenselijk dat die maatregelen elders prioriteit krijgen.
- het reguliere beheer van Waternet (gemeente Amsterdam) zich nu al richt op rietontwikkeling en verdere uitbreiding hiervan: De zwarte stern is al aanwezig. Dit jaar zijn 40 vlotjes geplaatst op 4 locaties waarvan 36 bezet waren (bezettingsgraad van 96%). Er zijn ook enkele broedparen purperreiger, grote karekiet en woudaap. Er is géén KRW-maatregel gepland om bredere rietoevers te realiseren in de Loenderveense Plas.
- bij de Bloklaan de situatie voor moerasvogels niet ideaal is vanwege de drukke weg en de matige kwaliteit van het achterland: Nog bredere rietoevers dan de huidige brengen het risico met zich mee dat er beschermde soorten in gaan nestelen, die dan door het zeer dicht langsrijdende verkeer worden gedood. Het integrale ontwerp van de oeverbescherming rietoverherstel voorziet in een voldoende oever, niet te smal, niet te breed. Met een lobben-inrichtingsmodel is een positief effect te verwachten voor grote karekieten.

Het voorstel van BWZ om het principeprofiel van de oeverbescherming uit te breiden met een onderwaterbeschoeiing en rietoevers, wordt daarom niet overgenomen.

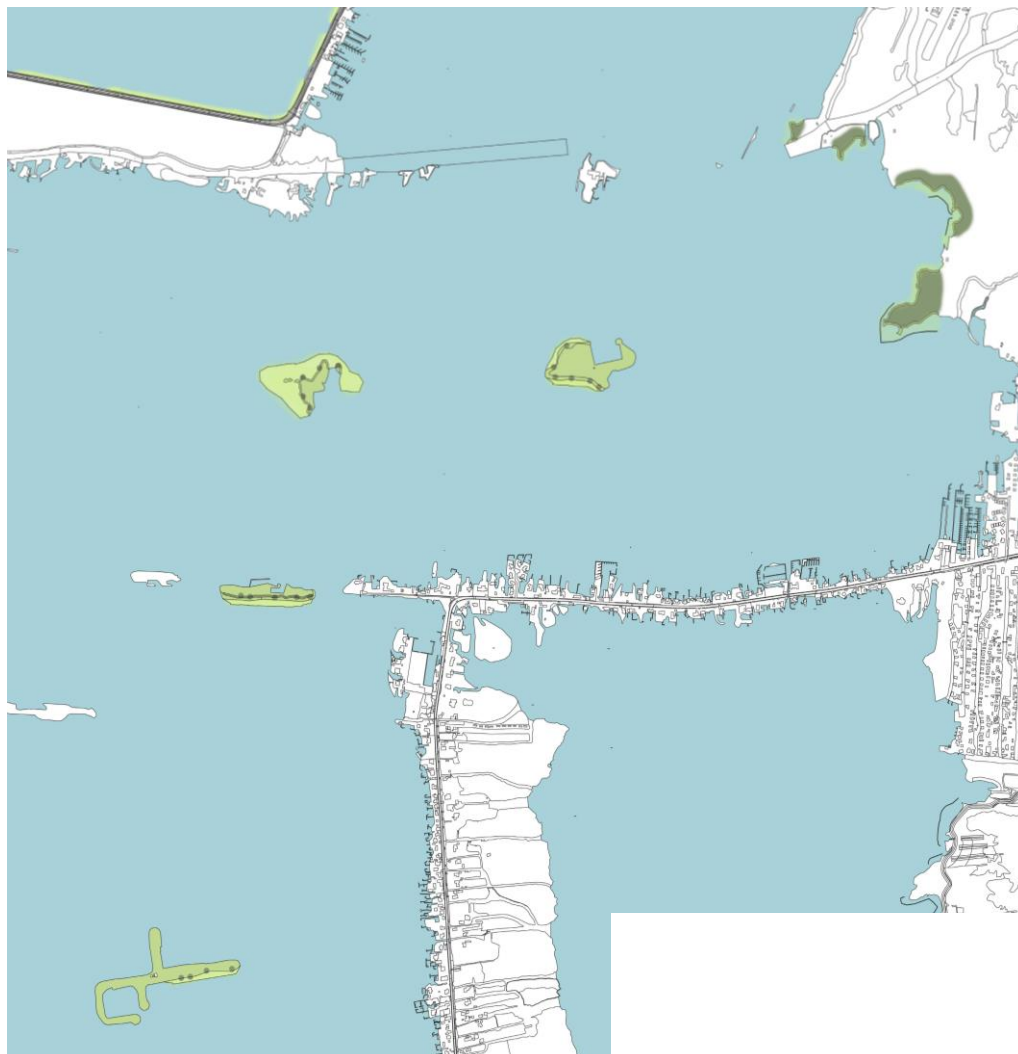
Figuur 5. Principeprofiel oeverbescherming Bloklaan en Veendijk zonder onderwaterbeschoeiing en rietoevers

Loosrechtse Plassen

Tijdens de verkenning zijn de volgende maatregelen uitgewerkt.

- **Ontwikkelen van waterriet:** Bij de eilanden Markus Pos, Sep B, Geitenkaai en Meent worden op 20 tot 50 cm onder water gaten geboord in de beschoeiing. De gaten hebben een doorsnede van 30 cm. en worden om de 2,5 meter aangebracht. Op plaatsen waar waterriet aanwezig is, zijn de gaten niet nodig.
- **Verondiepen:** Het eiland Weer heeft de goede diepte voor de ontwikkeling van waterriet, maar om de ontwikkeling te versnellen wordt lokaal verondiept. Bij de eilanden Marcus Pos, Meent en Sep B is het water te diep voor de ontwikkeling van waterriet. Ook hier wordt lokaal verondiept. Het toe te passen materiaal voor de verondieping moet nader worden bepaald. Riet kan worden ingeplant door stekken onder water te planten, of plaatselijk verhogingen te maken waarin riet geplant wordt. Bij de Wastobbe (een bekende broedlocatie van de grote karekiet) is overwogen om te verondiepen t.b.v. waterriet. Vanwege de grote drukte met bootjes en vaarbewegingen op deze populaire watersportlocatie is van deze maatregel afgezien.
- **Rasters:** De zones met waterriet worden voorzien van een raster op 2 meter uit de aanplant in combinatie met linten. Bij de Wastobbe is binnen de reeds aanwezige rasters waterriet ontwikkeld. Hier moeten de rasters ten minste 2 meter de plas in worden verplaatst om deze ontwikkeling door te zetten.
- **Verwijderen van opslag en bomen:** Op de ontwerptekeningen is aangegeven waar bomen moeten worden verwijderd. Rond de Wastobbe gaat het om een strook van vijf meter uit de oever, die vrij gemaakt wordt van hout. Hierdoor blijven de aanwezige rietoevers in stand en kan waterriet zich uitbreiden. Op de eilanden worden plaatselijk enkele bomen verwijderd die in de rietoevers staan.

Randvoorwaarden: Er moet een check plaatsvinden of de oevers nabij de Wastobben ondanks de hoge recreatiedruk, met veel geluidsoverlast, nog daadwerkelijk een geschikt broedbiotoop kan bieden voor de grote karekiet. Ook moet gecheckt worden of hier geen habitatype hoogveenbos wordt verwijderd. Er worden plannen gemaakt om de Loosrechtse Plassen te baggeren en er wordt nagedacht over een recreatieve invulling van de aanwezige eilanden. Betrokkenheid van de recreatieve belangenorganisaties bij het opstellen van het inrichtings- en beheerplan is van evident belang.

Figuur 6. Tijdens de verkenning uitgewerkte maatregelen voor Loosdrechtse Plassen

Bijlage 2: Planning planuitwerking
